

သတင်းထောက်လက်ခံ

မြင့်ထွန်း

အခန်း (၁)

သတင်းသမားတစ်ဦးဖြစ်ရန် အခြေခံလိုအပ်ချက် (၁၄)ချက်

၁။ သတင်းအကြောင်းသိရှိခြင်း

သတင်းရေးသားမည့် သတင်းသမားတစ်ဦးသည် သတင်းဆိုသည့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုတော့ အနည်းဆုံးသိရှိထားရမည်။ သတင်းဆိုသည်မှာ News-N-North-မြောက်အရပ်၊ e-east-အရှေ့ အရပ်-w-west-အနောက်အရပ်-s-south-တောင်အရပ်တို့ ဖြစ်၍ ထို့ကြောင့် အရှေ့အနောက်တောင် မြောက်အရပ်တို့ ၌ နေ့စဉ်ဖြစ်ပျက်ကြုံတွေ့နေရသည့် အဖြစ်အပျက်အကြောင်းအရာများကို ပေါင်းစု၍ "သတင်း" ဟု ခေါ်ဆိုကြောင်းကို အနည်းဆုံးသိရှိထားရမည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းသမားသည် လူတို့၏ နေ့စဉ်ဖြစ်ပျက်ကြုံတွေ့နေရသော အကြောင်းများကို စူးစမ်းရှာဖွေဖော်ထုတ်တင်ပြရသော အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်သူဟု သိရှိထားရမည်။ ယင်းသို့ စူးစမ်း ရှာဖွေဖော်ထုတ်တင်ပြတတ်သော ပညာ ကို သတင်းစာပညာ၊ သတင်းနည်းပညာဟု ဆိုလေသည် ။

၂။ သတင်းရေးသားနည်းပုံစံအမျိုးမျိုးကိုသိရှိခြင်း

သတင်းရေးသားနည်းပုံစံအမျိုးမျိုးဆိုသည် မှာ နေ့စဉ်ဖြစ်ပျက်နေသော သာမန်သတင်း ရေးသားနည်း၊ ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်မှုများ ၊ အ

မိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်များကို တိုက်ရိုက်ရေးသားပြီး ပြန်လည်ထုတ်ပြန်ရသော သတင်းရေးသားနည်းမျိုးဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၊ ဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲများ ၊ သက်ဆိုင်ရာ အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်များ ၏ ပြောကြားသော မိန့်ခွန်းများကိုမူ ကြားလူမှ ပြန်လည်ပြောကြားသည့် ပုံစံမျိုးဖြင့် စကားပြေ ပြောင်းလဲ၍ သတင်းရေးဟန်မျိုး ဖြစ်လေသည် ။ ထို့အပြင် သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်များ ၌ ဖော်ပြကြသည့် ခရီးသွားဆောင်းပါး၊ အကြံပေးဆောင်းပါး၊ ပညာပေးဆောင်းပါး၊ ဘာသာပြန်ဆောင်းပါးများကို သတင်းတစ်ပုဒ်ထက် ပို၍ ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြင့် ရှုထောင့်စုံအမျိုးမျိုးဖြင့် စာရေးသူနှစ်သက်သလို ရေးသားနိုင်သော စာစီစာကုံးတစ်မျိုးဖြစ်လေသည် ။ သတင်းရေးသားနည်းကို ရိုးရိုးစကားပြေပုံစံဖြင့် ရေးသားရပြီး သတင်းဆောင်းပါးကိုမူ စကားပြေ ပုံစံအပြင် စကားပြောဟန်ဖြင့်လည်း စာဖတ်သူ ဖတ်ချင်စဖွယ်ဖြစ်စေရန် သိကုံးရေးသား နိုင်သည် ။ သတင်းစာကို လူအများ စု ဖတ်ရှုကြသည် ဖြစ်ရာ ရိုးရိုးစကားပြေဖြင့် စကားကို တိတိ ကျကျ ရေးသားတတ်ရန် လိုမည်ဖြစ်သည် ။ စကားပြေကိုလည်း ရိုးရိုးရှင်းရှင်းဖြင့် လူအများ နားလည်လွယ်အောင် ရေးသားတတ်ရမည် ဖြစ်လေသည် ။

၃။ အင်တာဗျူးတတ်ရခြင်း (တွေ့ဆုံမေးမြန်းတတ်ရခြင်း)

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း (Interview-အင်တာဗျူး)သည် သတင်းသမားတစ်ဦးအတွက် အခြေခံ ကျွမ်းကျင်မှုပညာမျှသာ ဖြစ်လေသည် ။ သတင်းသမားတစ်ဦးသည် ပြည်သူလူထုထံမှ သတင်းရယူ ရာတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းပြီးမှ မိမိသိရှိလိုသော သတင်းကိုရယူကာ သတင်းစာ/ဂျာနယ်/မဂ္ဂဇင်းများ တွင် သတင်းရေးသားတင်ပြကြခြင်း ဖြစ်သည် ။ ထို့ကြောင့် သတင်းရယူမှု အများ ဆုံးပြုလုပ်ရသော အခါ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း အတတ်ပညာကို

သတင်းသမား(သတင်းထောက်)တစ်ဦးအနေဖြင့် ယင်း အင်တာဗျူးနည်း အတတ်ပညာကို ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်ထားရန် လိုအပ်လေသည်။ ။ အင်တာဗျူးနည်း အတတ်ပညာကို သတင်းသမားတစ်ဦးအနေဖြင့် မကျွမ်းကျင်ပါက မိမိလိုအပ် သောသတင်းကို ခိုင်မာတိကျစွာ ရရှိမည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် နည်းပညာတစ်ရပ်ဖြစ်သော အင်တာ ဗျူးနည်းကို "က" မှ "အ" အဆုံး သိရှိထားရန်လိုအပ်ပေသည်။ ။

၄။ မှတ်စု၊ မှတ်တမ်းရေးသားတတ်ခြင်း

သတင်းသမားတစ်ဦးအတွက် သွားလေရာ နေရာတိုင်းတွင် မှတ်စု၊ မှတ်ရန် မှတ်တမ်းစာအုပ် တစ်အုပ်နှင့် ဘောပင်၊ ခဲတံများ အမြဲတမ်းဆောင်ထားရန် လိုအပ်လေသည်။ ။ ယခုခေတ် နည်းပညာ တိုးတက်နေသော ခေတ်တွင် MP3/MP4 recording စက်(အသံသွင်း/အသံဖမ်းစက်)များ မည်မျှ ပင် ပေါများ နေစေကာမူ လူအများ နှင့် ထိတွေ့မေးမြန်းစဉ် အချက်အလက် ပိုမိုတိကျစွာ ရရှိနိုင်ရန် ရေးမှတ်ရသည် လည်း ရှိပေမည်။ ။ ထို့ကြောင့် မှတ်စုစာအုပ်၊ မှတ်တမ်းစာအုပ်တော့ လိုအပ်မည်ပင်။ မှတ်စုစာအုပ် ဆောင်ထားရုံနှင့်လည်း မရသေးပေ။ မှတ်စု၊ မှတ်တမ်းရေးသားတတ်သည့် အကျင့် လည်း ရှိရမည်။ မှတ်စုရေးသားခြင်းကို အင်တာဗျူးရာတွင် လည်းကောင်း၊ စာဖတ်ရာတွင် လည်းကောင်း အသုံးပြုနိုင်လေသည်။ ။ အင်တာဗျူးနေစဉ် ဖြေကြားသူ၏ စကားကို အသံသွင်းစက် ဖမ်းယူနေစဉ်၌ပင် ကိန်းဂဏန်းများ ၊ နေရပ်လိပ်စာနှင့် အခြားသော အကြောင်းအချက်များကို အသေးစိတ်တိကျစွာ ရရှိရန်အတွက် သီးသန့် မှတ်စု လိုက်ရေးမှတ်ရန်လည်း လိုအပ်မည် ဖြစ်လေ သည်။ ။ တချို့သတင်းစာ၊ စာစောင်များ ၊ စာအုပ်များ ဖတ်ရှုနေစဉ် မိမိအတွက် လိုအပ်မည်

ထင်သည့် အချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းစာအုပ်ဖြင့် ရေးမှတ်ထားရန်လည်း လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။ သို့မှ သာ မိမိသတင်းရေးသားစဉ် ကြိုတင်ရှာဖွေဖတ်မှတ်ထားသည့် ပြည်သူလူထုအတွက် ဗဟု သုတတိုးစေ မည့် အချက်အလက်များကို မိမိ ယခုရေးသားနေသည့် သတင်းဖြစ်ရပ်တွင် ထည့်သွင်းရေးသားပေး ခြင်းဖြင့် မိမိရေးသားသည့် သတင်းမှာ ပိုမို ပြည့်စုံဝေဆာလာမည် ဖြစ်လေသည် ။ ထို့ကြောင့် သတင်း သမားဟူသည် အင်တာဗျူးစဉ် အရေးကြီးသော အချက်များကို သီးသန့်ရေးသား မှတ်တမ်းပြုစုခြင်း အခြားသော စာအုပ်၊ စာပေများကို ဖတ်ရှုပြီး မှတ်သားထားကာ မိမိရေးသားတင်ပြမည့် သတင်းလွှာ တွင် ထည့်သွင်းရေးသားတင်ပြပေးခြင်းဖြင့် အများ သူငါ ဗဟု သုတလည်း တိုး၍ သတင်းသမား (သတင်းထောက်)လည်း နာမည်ရစေမည်ဖြစ်သည် ။ ထို့ကြောင့် သတင်းသမားသည် မှတ်စု၊ မှတ်တမ်းထားရမည်။ မှတ်စုရေးသား၊ မှတ်တမ်းလိုက်တတ်ရမည် ဖြစ်လေသည် ။

၅။ အပြန်အလှန်မေးခွန်းအမျိုးမျိုးမေးတတ်ခြင်း

အပြန်အလှန်မေးခွန်း မေးမြန်းသည် ဆိုသည် မှာ လွယ်မယောင်နှင့် ခက်တတ်ပေသည် ။ တိမ်မယောင်နှင့်လည်း နက်တတ်လေသည် ။ သေသေချာချာ ပြုလုပ်သောအခါ ခက်ခဲမှုများ တွေ့ရပေ သည် ။ အလေ့အကျင့်ရှိပြီး အတွေ့အကြုံများ သော သတင်းထောက်များ သာ ပြုလုပ်နိုင်ကြသည် ။ ထို့ကြောင့် သတင်းလောကတွင် အကြီးတန်း၊ အငယ်တန်း၊ သတင်းထောက်နှစ်မျိုးထား၍ သတင်း ရယူကြရလေသည် ။ ယခုမှ သတင်းထောက် စလုပ်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်များကို အတွေ့အကြုံများများ ရရှိပြီး သော အကြီးတန်း သတင်းထောက်များ နှင့် တွဲဖက်၍ သတင်းယူစေသင့်သည် ။ အလုပ်သင် သတင်း ထောက်ကို ဝါရင့်သတင်းသမားများ နှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်စေခြင်းဖြင့် အတွေ့အကြုံ ရင့်ကျက်လာစေ ပြီး

အင်တာဗျူးခြင်းအတတ်ပညာကို တိုးပွားရရှိစေမည် ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်ပါက အပြန်အလှန် မေးခွန်းမေးဖို့ နေနေသာသာ ကိုယ်က သတင်းယူရန် သွားသည့်နေရာသို့ ရောက်စတည်းကပင် မေးမြန်းရမည့် မေးခွန်းများ မေ့လျော့ကာ၊ မိမိက အင်တာဗျူးမည့် သူ ပြောသမျှစကားကို နားထောင်မှတ်သားကာ ပြန်လာခဲ့ရသည် က များ ပြီး အင်တာဗျူးဖြေမည့်သူအကြောင်းကို သေချာ စွာ မသိရှိခဲ့ရဘဲ သူဖြေသမျှလေးနှင့် သတင်းရေးရသည် သာ ဖြစ်တော့မည်။ ထို့ကြောင့် ဤသို့ မဖြစ် စေရန်အတွက် အပြန်အလှန်မေးခွန်း မေးတတ်အောင် လေ့ကျင့်ထားရမည်။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြောင်းကို အင်တာဗျူးရန် မချိန်းဆိုမီကပင် ကြိုတင်၍ တစေ့တစောင်း လေ့လာထားသင့်သည်။ ။ ၎င်းထံမှ မည်သည့်အကြောင်းအရာ အချက်အလက်ကိုရ၍ ပြည်သူများ အသိပညာတိုးပွားနိုင်မည်ကို ကြိုတင်စဉ်းစား အကွက်ချ စီစဉ်ထားသင့်သည်။ ။ ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တွေ့ကာ မည်သည့် မေးခွန်းမျိုးမေး ၍ မည်သည့် အချက်အလက်ကို အမိအရ သတင်းအချက်အလက် ရယူရမည်ကို ကြိုတင်စဉ်းစား၍ စာရွက်ပေါ်တွင် ချရေးထားသင့်လေသည်။ ။ သို့မှ သာ အင်တာဗျူးမည့်သူကို သတင်းထောက်က တွေ့ဆုံမေးမြန်းစဉ် အင်တာဗျူးသမျှကို ဖြေမည့်သူက ဖြေ၊ ဖြေသူ၏ စကားထဲမှ သိလိုသမျှကိုလည်း မေးမြန်းပြီး မိမိကြိုတင် စီစဉ်ထားသည့် မေးခွန်းများကိုလည်း တစ်ဆက်တည်း အပြန်အလှန် မေးမြန်းနိုင်လေသည်။ ။ ထို့ကြောင့် သတင်းသမားသည် လျှပ်တစ်ပြက် မေးခွန်းများ ထုတ်ဆင့်တတ် အောင် ကြိုတင်စဉ်းစား စီမံထားသင့်လေသည်။ ။

၆။ သတင်းစာ / ဂျာနယ် / မဂ္ဂဇင်းများ ၏ စာဖောင်ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် မူဝါဒ (ပေါ်လစီ) ရေးရာကို သိရှိထားရခြင်း

စာဖောင်ဖွဲ့စည်းမှုဆိုသည် မှာ ထုတ်ဝေသည့်သတင်းစာ/ဂျာနယ်/မဂ္ဂဇင်းတို့ ၏ စာမျက်နှာ အနည်းအများ အရွယ်အစားများကို ဆိုလိုသည် ။ စာမျက်နှာအနည်းအများ ဆိုသည် မှာ အစိုးရထုတ် နေ့စဉ်ထုတ်သတင်းစာများ သည် စာမျက်နှာအနည်းဆုံး (၁၆) မျက်နှာမှ (၄၀)အထိ ရှိကြသည် ။ ပုဂ္ဂလိကပိုင် နေ့စဉ်ထုတ်သတင်းစာများ သည် စာမျက်နှာ (၂၅) မျက်နှာမှ (၄၀)အထိ ရှိကြလေသည် ။ ဂျာနယ်များမှာ စာမျက်နှာ (၃၀) မှ (၆၀) အထိ ရှိတတ်ကြလေသည် ။ အရွယ်အစားဆိုသည် မှာ နေ့စဉ်ထုတ်သတင်းစာများ သည် အလျား (၁၁)လက်မ (၃) စိပ်နှင့် အနံ (၁၅) လက်မရှိနိုင်ပြီး၊ ဂျာနယ်များမှာ အလျား (၁၀) လက်မမှ (၁၂) လက်မအထိ လည်းကောင်း၊ အနံ (၁၅) လက်မမှ လက်မ (၂၀) အထိ ရှိကြလေသည် ။ (၁) လက်မပတ်လည်၊ (၁၀) ကော်လံအထိ ပါဝင်ကြလေသည် ။ မူဝါဒ (ပေါ်လစီ) ရေးရာဆိုသည် မှာ နေ့စဉ်ထုတ်သတင်းစာများ သည် သတင်းအချက်အလက်များကို အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ပြည်သူများ သိရှိနိုင်အောင် တင်ပြသည့် သတင်းစာသီးသန့်ဖြစ်ပြီး အပတ်စဉ် (သို့) နှစ်ပတ်တစ်ကြိမ်ထုတ် ဂျာနယ်များမှာ တင်ပြကြသည့် အကြောင်းအရာများ ကွာခြားလေ သည် ။ အချို့က သတင်းဂျာနယ်၊ အချို့မှာ အနုပညာဂျာနယ်၊ အချို့မှာ အားကစားနှင့် အချို့မှာ နိုင်ငံ တကာရေးရာတို့ ကို တင်ပြကြလေသည် ။ ထို့အပြင် ဈေးဝယ်ဂျာနယ်၊ it ဂျာနယ် (သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာ) အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရေးဂျာနယ်၊ သတင်းနှင့် စာပေဂျာနယ်များ လည်း ရှိကြလေသည် ။ ဂျာနယ် သတင်းထောက်များ အနေဖြင့် ဂျာနယ်ပေါ်လစီအတိုင်း သတင်းယူရသည့် နယ်ပယ်လည်း ကွဲပြား ကြလေသည် ။ အားကစားဂျာနယ်အတွက် သတင်းယူရမည့် သတင်းထောက်သည် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ အားကစားသတင်းများကိုသာ ယူရမည်ဖြစ်လေသည် ။ ပြည်တွင်း အားကစားသတင်းကို နေ့စဉ်ထုတ်

သတင်းစာများမှ ဖော်ပြကြသည့် အားကစားပွဲများ ဆိုင်ရာ သတင်းကြေညာချက်များကို ဖတ်ရှုပြီး သတင်းယူရမည့် အားကစားကွင်းများ သို့ သွားရောက်ကာ အားကစားသမားများ နှင့် တွေ့ဆုံ၍ သတင်းယူရမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ပြည်သူများကို မေးမြန်းပြီးလည်း သတင်းရယူနိုင်လေသည် ။ ပြည်ပသတင်းများကို ပြည်ပရုပ်သံလိုင်းများမှ လည်းကောင်း၊ အင်တာနက်အားကစား အစီအစဉ် များမှ လည်းကောင်း သတင်းရယူနိုင်လေသည် ။ ဤနည်းအားဖြင့် အခြားသော စာပေ၊ အနုပညာ၊ နိုင်ငံတကာရေးရာ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာစသည့် ကဏ္ဍအသီးသီးအတွက် ဂျာနယ်၏ ပေါ်လစီချမှတ် ထားသည့်အတိုင်း သတင်းရယူ ရေးသားတင်ပြကြရလေသည် ။ ထို့ကြောင့် သတင်းသမား (သတင်း ထောက်) များ သည် သတင်းစာ/ဂျာနယ်တို့ ၏ စာဖောင်ဖွဲ့စည်းမှုနှင့် ပေါ်လစီကို လေ့လာသိရှိထား ရမည်ဖြစ်လေသည် ။

၇။ သတင်းဓာတ်ပုံပညာသိရှိတတ်ကျွမ်းထားရခြင်း

သတင်းဓာတ်ပုံပညာဆိုသည် မှာ အလှအပ ရှုခင်းရှုကွက်များ ရိုက်ကူးခြင်းနှင့် ကွာခြားလေ သည် ။ ရှုခင်းရှုကွက်နှင့် လူတို့ အပေါ် အလှဓာတ်ပုံများ ရိုက်ကူးရန် အခက်အခဲမရှိနိုင်ပေ။ သတင်း ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးရာတွင် သတင်းနှင့် ဓာတ်ပုံဆိုင်ရာ သဘောတရားကို သိရှိတတ်ကျွမ်းထားရန် လိုအပ်လေသည် ။ သတင်းဓာတ်ပုံကို ရိုက်ချင်သလို ရိုက်၍ မရပေ။ မိမိရေးသားသည့် သတင်းနှင့် ဓာတ်ပုံသည် အတွဲချင်း ညီညွတ်၍ ပေါ်လွင်မှ သာ ဓာတ်ပုံသည် သတင်းစာ(သို့)ဂျာနယ်ကို ပိုမို၍ သက်ဝင် ပေါ်လွင်စေမည် ဖြစ်လေသည် ။ ဓာတ်ပုံပေါ်လွင်မှ သာ သတင်းစာ(သို့)ဂျာနယ်ကို ဖတ်ရှုသူ တို့ စိတ်ကိုပို၍ ဖတ်ချင်စိတ်ဖြစ်လာစေရန် နှိုးဆွ

ပေးရာရောက်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သတင်း ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးမှု အတတ်ပညာပိုင်းဆိုင်ရာကိုလည်း သတင်းထောက်တစ်ဦးအနေဖြင့် သိရှိထားရ မည် ဖြစ်လေသည် ။ အချို့သော သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်များ တွင် သတင်းထောက် (သတင်း)နှင့် ဓာတ်ပုံ သတင်းထောက် (ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးရေး)ဟူ၍ သီးခြား ခွဲခြားထားလေသည် ။ သတင်းထောက်များ သတင်းယူရန် ပြင်ပသို့ သွားသည့်အခါတိုင်း ကင်မရာပေးရန် မလွယ်ကူပေ။ မလွယ်ကူရခြင်းမှာ လည်း ကင်မရာတစ်လုံး၏ ကာလပေါက်ဈေးက သိန်းနှင့်ချီ၍ ရှိသဖြင့် ကင်မရာအများ အပြား ဝယ်ယူထားရှိရန် မလွယ်ကူသဖြင့် ဓာတ်ပုံသတင်းထောက်သီးသန့်ထားရှိပြီး သတင်းဓာတ်ပုံကို သီးသန့် ရိုက်ကူးကြသည် လည်း ရှိနေပေသည် ။ သို့သော် သတင်းသမားတို့ သည် သတင်းဓာတ်ပုံ ပညာကို ကျွမ်းကျင်နှံ့စပ်စွာ သိရှိထားရမည်ဖြစ်လေသည် ။

၈။ အသံသွင်း၊ အသံဖမ်းစက်အမျိုးမျိုးတို့ အကြောင်းကို သိရှိတတ်ကျွမ်းထားရခြင်း

အသံသွင်းစက်၊ အသံဖမ်းစက်မှာ သတင်းထောက်တို့ ၏ အဓိကလက်နက် (၃)မျိုးရှိသည့် အနက် တစ်မျိုးအပါအဝင်ဖြစ်လေသည် ။ အသံသွင်းစက်၊ အသံဖမ်းစက်တို့ မှာ အတူတူပင် ဖြစ်လေ သည် ။ ယနေ့ခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်နေသော အသံဖမ်းစက်အမျိုးမျိုး ရှိလေသည် ။ ယခင်က ရှိခဲ့သည့် ဆိုနီအသံဖမ်းကက်ဆက်စက်များ ရှိနေပြီး ယနေ့ခေတ်တွင် ဆိုနီ၊ ဂျေအိတ်စ်ဒီ အမ်ပီသရီး (MP3) အသံဖမ်းစက်များ လည်း ပေါ်ပေါက်နေလေသည် ။ ယင်းအသံဖမ်းစက်များ ၏ အရည်အသွေးများမှာလည်း အလွန်ကောင်းပြီး အသံကူးရန် တိတ်ခွေ မလိုအပ်သကဲ့သို့ အသံ

ကူးပြီး ပြန်ဖျက်နိုင်သည့် ခေတ်မီနည်းပညာများ ဖြင့် ဆန်းသစ်နေသော ပစ္စည်းများ ဖြစ်နေလေပြီ။ သို့သော် ယင်းအသံဖမ်း စက်များကို ကျွမ်းကျင်စွာ ကိုင်တွယ်တတ်ရန် လိုအပ်လေသည် ။ အဓိကအားဖြင့် အသံသွင်းစက်၊ ဘက်ထရီပြားများ ၊ အသံဖမ်းခြင်း၊ ရုပ်ဆိုင်းခြင်း၊ အသံကို ပြန်လည်နားထောင်နိုင်မှု၊ အသံကိုပြန်၍ ဖျက်ပစ်မှုမျိုးတို့ ကို ကျွမ်းကျင်စွာ ကိုင်တွယ်လုပ်ဆောင်တတ်ရန် လေ့ကျင့်သင်ကြားထားရမည်။ အင်တာဗျူးသူနှင့်တွေ့ဆုံပြီး အသံသွင်းယူနေစဉ် အခက်အခဲများ မရှိစေရန် ကြိုတင်လေ့လာထား သင့်လေသည် ။ ဤသို့ အခက်အခဲမရှိ၊ အသံပြတ်လပ်မှုမရှိစေရန် သတင်းထောက်များ အနေဖြင့် အသံသွင်း/အသံဖမ်းစက် အမျိုးမျိုးတို့ ကို သိရှိတတ်ကျွမ်းထားရန် လိုအပ်လေသည် ။

၉။ အင်တာနက် သတင်းအရင်းအမြစ်ရယူနိုင်ရန်

အင်တာနက်ကိုင်တွယ်အသုံးပြုပုံ သိရှိတတ်ကျွမ်း ထားခြင်း

ယနေ့ခေတ်သည် သတင်းနှင့် နည်းပညာခေတ် (it ခေတ်)ဖြစ်၍ သတင်းထောက်တို့ သည် သတင်းလိုက်တတ်ရုံ သတင်းရေးတတ်ရုံလောက်နှင့် မလုံလောက်တော့ပေ။ ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ နေရာတို့ ကို အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ သိရှိနိုင်ကြရန် အင်တာနက်က စွမ်းဆောင်ပေးနေသော ခေတ်လည်း ဖြစ်လေသည် ။ ဝန်ကြီးဌာနများ နှင့် ဌာနဆိုင်ရာတို့ ၏ Website များ တွင် ဝင်ရောက်၍ သတင်းရယူနိုင်လေသည် ။ ထို့ကြောင့် သတင်းထောက်တစ်ဦးအနေဖြင့် အင်တာနက်မှ သတင်း အရင်းအမြစ်ရယူ၍ သတင်းရေးသားတတ်ရန်လည်း လိုအပ်နေပေသည် ။ အင်တာနက်တွင် ပြည်တွင်းမှ သတင်းအချို့ကို မြန်မာစာနှင့် ဖတ်ရှုနိုင်သကဲ့သို့ ပြည်ပသတင်းမီဒီယာအချို့မှ အသံနှင့် ရော၊ မြန်မာစာနှင့်ပါ ဖတ်ရှုနားထောင်နိုင်

အောင် တင်ပြနေကြလေသည်။ သတင်းထောက်တစ်ဦး အနေဖြင့် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပသတင်းအရင်းအမြစ် (news source) ရယူနိုင်ကြရန်အတွက် အင်တာ နက် အသုံးပြုတတ်ရန်လည်း လိုအပ်လေသည်။

၁၀။ မျက်မှောက်ခေတ်ပြည်တွင်း/ပြည်ပရေးရာသတင်းများ သိရှိထားရခြင်း

သတင်းထောက်တစ်ဦးသည် သတင်းလိုက်နေရုံ၊ သတင်းရေးနေရုံနှင့်လည်း မလုံလောက် သေးပေ။ ပြည်တွင်းရှိ အခြားသော ကဏ္ဍများကိုလည်း သိရှိစေရမည် ဖြစ်သကဲ့သို့ ပြည်ပနိုင်ငံများ ၌ မည်သည် တို့ထူးခြားဖြစ်ပျက်နေသည် ကိုလည်း သိရှိနေရမည်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ မိမိ၏ သတင်း ရေးသားချက်များကို မျက်မှောက်ခေတ်နှင့် လျော်ညီစွာ ရေးသားနိုင်ကြမည်ဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်း/ ပြည်ပရေးရာ သတင်းများကို သိရှိခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာ့ပြည်သူ၊ မြန်မာ့ပြည်သူများ ၏ လိုလားတောင့်တချက်များကို သတင်းထောက်များက မျက်စိ၊ နားဖွင့်ပေးသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပြည်သူအချင်းချင်း ကြား၊ အစိုးရနှင့် ပြည်သူကြား ဆက်သွယ်ပေါင်းကူးပေးသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သတင်းထောက် များ ၏ စွမ်းဆောင်နိုင်အားကို မြှင့်တင်ပေးသကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းထောက်များ အနေဖြင့် မိမိ၏ စွမ်းဆောင်နိုင်ရည်ကို မြှင့်တင်ရန် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပရေးရာ သတင်းများကိုလည်း လေ့လာသိရှိမှတ်သားကြရန် လိုအပ်လေသည်။

၁၁။ သင့်တင့်သော သတင်းမီဒီယာဥပဒေနှင့်

သတင်းသမားကျင့်ဝတ်ကို သိရှိထားရခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စာရေးသူ ဤစာအုပ်ကို ရေးသားနေချိန်၌ပင် သတင်းမီဒီယာ ဥပဒေဟူ၍ သီးသန့်မရှိသေးဘဲ သတင်းသမားများ အတွက် ပုံနှိပ်ဥပဒေဖြင့်သာ နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း အရေးယူဆောင်ရွက်နေရလေသည်။ မီဒီယာဥပဒေ သီးသန့်ဖြင့် အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိ သေးပေ။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဦးဆောင်မှုဖြင့် မီဒီယာဥပဒေမူကြမ်းကို ရေးဆွဲပြီး ပြည်သူ့ လွှတ်တော်သို့ တင်ပြအတည်ပြုချက်ရယူကာ နိုင်ငံတော်သမ္မတက လက်မှတ်ရေးထိုး၍ ထုတ်ပြန်မှ သာ မီဒီယာဥပဒေတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ဖွယ်ရှိလေသည်။ ။ သို့သော် သတင်းနှင့် ပြန်ကြားရေး ဦးစီးဌာန၊ စာပေစိစစ်ရေး ဌာနခွဲမှ ထုတ်ပြန်ထားသည့် စာနယ်ဇင်းကျင့်ဝတ်ဟူ၍ ရှိလေသည်။ ။ ယင်း ကျင့်ဝတ်ကို အခြေခံ၍ သတင်းသမားတို့ ကို လိုက်နာကျင့်သုံးကြရလေသည်။ ။ ယင်း စာနယ်ဇင်း ကျင့်ဝတ်ကို ဤစာအုပ်၏ တစ်နေရာတွင် ဖော်ပြသကဲ့သို့ သတင်းသမားတို့ ဗဟု သုတ တိုးပွားနိုင်စေ ရန် ကမ္ဘာ့စာနယ်ဇင်းကျင့်ဝတ်ကိုလည်း စာရေးသူအနေဖြင့် ဖော်ထုတ်တင်ပြထားလေသည်။ ။

၁၂။ နိုင်ငံ၏ အခြေခံဥပဒေ၊
နည်းဥပဒေနှင့်အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များကိုသိရှိထားရခြင်း။

နိုင်ငံ၏ အခြေခံဥပဒေဆိုသည် မှာ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက မည်သည့်အပိုင်းကို မည်သို့ ဖော်ဆောင် မည်ကို ဖော်ညွှန်းပြသသည့် ဥပဒေတစ်ရပ်ဖြစ်လေသည်။ ။ ယင်းအခြေခံဥပဒေသည် ယင်းနိုင်ငံ၏ လမ်းပြမြေပုံဖြစ်လေသည်။ ။ ယင်းအခြေခံဥပဒေကို ကျော်လွန်၍ မည်သည့်နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစနစ်ကိုမျှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်၍ မရပေ။ နည်းဥပဒေဆိုသည် မှာ ကဏ္ဍအလိုက် ပိုင်းခြား၍ အကောင်အထည်ဖော်

နိုင်ရန် စီမံရေးဆွဲထားသော ဥပဒေဖြစ်လေသည်။ ။ အမိန့်ညွှန်ကြား ချက်ဆိုသည် မှာ လိုက်နာကျင့်သုံးရန်အတွက် ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်တို့ကို လမ်းပြသော ဥပဒေမျိုး ဖြစ်လေသည်။ ။ ထို့ကြောင့် သတင်းထောက်တစ်ဦးသည် နိုင်ငံ၏ အခြေခံဥပဒေကို သိရှိထားရမည်။ နည်းဥပဒေနှင့် အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များကို သိရှိထားရမည်။ အထူးသဖြင့် အမိန့်ညွှန်ကြားချက်များ ကို သိရှိရုံတင်မက လိုက်နာရမည်။ ကျင့်သုံးရမည် ဖြစ်လေသည်။ ။ သတင်းထောက်ဟူသည် ပြည်သူ အချင်းချင်းကြား၊ အစိုးရနှင့် ပြည်သူကြားတွင် ပေါင်းကူးဆက်သွယ်ပေးသူဖြစ်သဖြင့် ပြည်သူတို့ က လေးစားအားကိုးအတုယူ စံပြခံထိုက်သူ၊ အစိုးရ၏ ယုံကြည်အားကိုး ခံထိုက်သူဖြစ်ရပေမည်။ အစိုးရနှင့် ပြည်သူတို့ ကြားတွင် နှစ်ဖက်လုံးအတွက် စံပြနေရာတွင် နေရမည့်သူဖြစ်သော သတင်း ထောက်များ သည် သတ်မှတ်ထားသည့် စည်းကမ်းဘောင်အတွင်း နေထိုင်လှုပ်ရှားပြီး ပြည်သူနှင့် နိုင်ငံအတွက် နား၊ မျက်စိအဖြစ် လျော်ညီစွာ ကျင့်ကြံကျင့်သုံး နေထိုင်တတ်ရပေမည်။ ဤသို့ နေထိုင် ကျင့်ကြံနိုင်စေရန်အတွက် နိုင်ငံ၏ အခြေခံဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့် အမိန့်ညွှန်ကြားချက်တို့ ကို လေ့လာသိရှိ ကျင့်သုံးနေထိုင်သွားကြရန် လိုအပ်ပေသည်။ ။

၁၃။ သင့်တင့်သော အားကစားပညာလိုက်စားထားရခြင်း

သတင်းထောက်တစ်ဦးသည် ပြည်သူနှင့် အစိုးရကြား ပေါင်းကူးဆက်သွယ်ပေးသော တာဝန် ကို ဆောင်ရွက်ပေးရသူဖြစ်၍ အစဉ်အမြဲ ကျန်းမာ၍ သွက်လက်ဖျတ်လတ်နေရမည့်သူ ဖြစ်လေ သည်။ ။ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားခြင်းဖြင့် တစ်နေ့တာ ဆောင်ရွက်ရမည့်တာဝန်ကို ကျေပြန်စွာ ထမ်းရွက် နိုင်လေသည်။ ။ ထို့ကြောင့် သတင်းထောက်တစ်ဦးအနေဖြင့်

တာဝန်မထမ်းဆောင်မီ မိမိအတွက် ကျန်းမာရေးကို
အထောက်အကူပြုပြီး ဦးနှောက်ကြည်လင်လန်းဆန်းစေမည့် ကိုယ်ကာ
ယလှုပ်ရှားမှု ပြုလုပ်ရသော အားကစားတစ်ရပ်ရပ်ကို အစဉ်အမြဲ လိုက်
စားနေရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်လေသည် ။ လေ့လာလိုက်စားကြပါလေ။ အ
ကျိုးရှိမည်ဖြစ်လေသည် ။

၁၄။ မြန်မာဘာသာ အရေးနှင့်အပြောပညာ
သိရှိတတ်ကျွမ်းထားရခြင်း

သတင်းထောက်တစ်ဦးအဖို့ မြန်မာဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသော သတ
င်းစာ/ဂျာနယ်/မဂ္ဂဇင်း များ တွင် ပါဝင်ရေးသားကြသည့်သူများ ဖြစ်၍
မြန်မာဘာသာ၏ စာပေအရေးအသားကို အထူးတတ် ကျွမ်းရမည်ဖြစ်
သကဲ့သို့ သတင်းစာ/ဂျာနယ်တို့ ၏ သတင်းရေးသားမှုနှင့် သတင်းဆော
င်းပါးရေး သားမှု အတတ်ပညာအရပ်ရပ်ကို သိကျွမ်းထားရမည် ဖြစ်
လေသည် ။ အများ ပြည်သူများ နှင့် ထိတွေ့ ဆက်ဆံပြောဆိုရန် အပြော
ပညာပိုင်းဆိုင်ရာကိုလည်း သိရှိတတ်ကျွမ်းထားရမည်ဖြစ်လေသည် ။
ဤသို့ အရေးပညာရပ်ဆိုင်ရာ၊ အပြောပညာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့ ကို သိရှိ
တတ်ကျွမ်းထားပါမှ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားသော သတင်းသမားကော
င်းတစ်ဦး သတင်းထောက်ကောင်းတစ်ဦး ပို၍ ပီသ မည်ဖြစ်လေသည် ။
အပြောပညာကောင်းမှ သတင်းရေးသားရာတွင် သတင်းအချက်အလ
က် ပိုမို၍ ခိုင်မာစွာ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်လေသည် ။ အရေးပညာကောင်းမှ
သတင်းတစ်ပုဒ် ရေးသားရာတွင် ပြည်သူ များ လက်ခံသော သတင်း
ကောင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းသမားဟူသ
ည် အပြောပညာရော၊ အရေးပညာပါ တတ်ကျွမ်းပိုင်နိုင်ရန်

လိုအပ်မည်ဖြစ်လေသည် ။ ထို့ကြောင့် သတင်းထောက်တစ်ဦးအဖို့ အရေးပညာနှင့် အပြောပညာကို နှစ်ခုစလုံး၌ သိရှိတတ်ကျွမ်းထားရန် လိုအပ်လေသည် ။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရသော် သတင်းသမားကောင်းတစ်ဦးဖြစ်ရန်အတွက် အထက်ဆိုခဲ့ပြီးသော အချက် (၁၄)ချက်ပါ စွမ်းဆောင်မှုအတတ်ပညာ အသိပညာတို့ အရာ၌ ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်ထားရန် အဘက်ဘက်မှ လိုအပ်လေသည် ။ စာရေးသူ တင်ပြခဲ့သည့် အချို့သော ပညာရပ်များမှာ လက်တွေ့ လုပ်ငန်းခွင်တွင် ဆောင်ရွက်ရင်း တတ်ကျွမ်းသွားသည် ရှိသကဲ့သို့ အင်တာနက်၊ အားကစားကဲ့သို့ ပညာရပ်နှင့် အပြောပညာ၊ အရေးပညာရပ်များမှာ ကြိုတင် လေ့လာသင်ကြားလိုက်စားထားမှ ဖြစ်မည် ဖြစ်လေသည် ။ အထူးသဖြင့် အရေးပညာ၊ အပြောပညာရပ်အတွက် မြန်မာစာပေကို များများ ဖတ်၊ များများ ရေးရမည်ဖြစ်သလို ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ မီဒီယာအသံလွှင့်ဌာနများ ၊ အင်တာနက်များကို လည်း အမြဲမပြတ် လေ့လာဖတ်ရှုသုံးသပ် ဆင်ခြင်နေရမည် ဖြစ်လေသည် ။ သို့မှသာ မိမိသတင်းရေး စဉ်၊ ဆောင်းပါးရေးစဉ်တွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုနိုင်မည် ဖြစ်လေသည် ။ မြန်မာစာပေအရေးအသား၊ အပြောအဆိုအရာများ အတွက်လည်း စာအုပ်၊ စာပေများမှ တစ်ဆင့် ဖတ်ရှု၍ လေ့လာသင်ကြားနိုင်လေသည် ။ ထို့ကြောင့် သတင်းသမားကောင်းတစ်ဦးသည် စဉ်ဆက်မပြတ် စာဖတ်နေရမည်လည်း ဖြစ်လေတော့သည် ။

အခန်း (၂)

သတင်းပုံစံအမျိုးမျိုး

သတင်းပုံစံအမျိုးမျိုး ရှိကြလေသည်။ သတင်းပုံစံဆိုသည်မှာ လူတို့ ရုန်းကန်လှုပ်ရှား ကျင်လည်နေရသော အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက် ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခွင်တစ်ပြင်လုံးတွင် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဖြစ်ပျက်နေကြသော လူနှင့်လူပတ်ဝန်းကျင်တို့ ၏ ဓလေ့၊ စရိုက်၊ ပြောင်းလဲရင်ဆိုင် နေရသည် တို့ ကို သတင်းဟု ခေါ်ရလေသည်။ ။

ယင်းဖြစ်ပျက် ပြောင်းလဲနေကြသည့်အထဲတွင် နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးတို့ ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အဖြစ်အပျက်ပုံစံ အမျိုးမျိုးရှိကြသည်။ ။ ယင်းလူနှင့် လူပတ်ဝန်းကျင်တွင် မတူညီသော ကဏ္ဍအသီးသီးတို့ ၏ ပုံစံကို လိုက်၍ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ သတင်း၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာသတင်း၊ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ သတင်းဟူ၍ အဖြစ်အပျက်ပေါင်းစုံ၊ အသွင်သဏ္ဌာန်ပေါင်းစုံတို့ ရှိကြမည်ဖြစ်လေသည်။ ။

ယင်းပြောင်းလဲဖြစ်ပျက်နေသော ကဏ္ဍစုံမှ အကြောင်းအရာ တစ်ခုချင်းစီကို သတင်းပုံစံတစ်မျိုးဟု ကွဲပြားစွာ မှတ်ယူကြလေသည်။ ။ ယင်းကွဲပြားလျက်ရှိသော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ အဖြစ် အပျက်အကြောင်းအရာတို့ ကို သတင်းသမား (သတင်းထောက်) တို့ ရယူပုံဖော်၍ ပြည်သူတို့ သိရှိနိုင် စေရန် တင်ပြခြင်းကို သတင်းရေးသားတင်ပြခြင်းဟု ခေါ်ဆိုလေသည်။ ။ ယင်းလူလောက ပတ်ဝန်း ကျင်၌

နေ့စဉ်ဖြစ်ပျက်နေသော မတူညီသည့် အကြောင်းအချက်၊ သဘာဝ၊ စရိုက်၊ လက္ခဏာတို့ ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ် တင်ပြကြသူတို့ ကို သတင်းသမား (သတင်းထောက်)ဟု ခေါ်ဆိုလေသည်။ ။ သတင်း သမားတို့ သည် သတင်းပုံစံအမျိုးမျိုးထဲမှ တစ်မျိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊ သတင်းပုံစံအမျိုးမျိုးကို သော်လည်းကောင်း ရယူ၍ သတင်းရေးသားတင်ဆက်ကြသည်။ ။ သတင်းသမားတို့ တင်ဆက်ရေး သားတင်ပြနိုင်သည့် သတင်းပုံစံအမျိုးမျိုးကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိနိုင်လေသည်။ ။ တစ်ကဏ္ဍစီခွဲခြား၍ လေ့လာနိုင်ကြလေသည်။ ။ ယင်းတို့ မှာ ...

၁။ နိုင်ငံရေးသတင်း

နိုင်ငံရေးသတင်းဆိုသည် မှာ နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းကဏ္ဍမျိုးစုံကို ဆိုလိုပေ သည်။ ။ နိုင်ငံရေးဆိုသည့် ဝေါဟာရကို လေ့လာလျှင် လူအများ စုက နိုင်ငံ၏ တိုးတက်ပြောင်းလဲရေး ဆိုင်ရာ အရပ်ရပ်ကို လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေကြခြင်းကို နိုင်ငံရေးဟု အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုလေ သည်။ ။ နိုင်ငံရေး (Politics) ဆိုသည် မှာ (Single or Plural the science or business of, or ideas about, or affairs concerning, government) ဟု အောက်စဖို့ အဘိဓာန်တွင် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုလေသည်။ ။ အဓိပ္ပာယ်မှာ (နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် နေထိုင်ကြသည့် လူတစ်ဦးချင်း (သို့) အများ စုတို့ က နိုင်ငံ၏ သိပ္ပံပညာရပ်များ ဆိုင်ရာ (သို့) စီးပွားရေးဆိုင်ရာ (သို့) အတွေးအခေါ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့ ကို ပါဝင်ပြောင်းလဲပေးမှုတို့ ကို အစိုးရနှင့် အတူတကွ လုပ်ဆောင်ကြခြင်း) ဖြစ်သည် ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို လေသည်။ ။ ၎င်းကို အချို့ အာဏာရှင်အစိုးရတို့ က ပြည်သူများ နိုင်ငံရေး ပြောင်းလဲအံ့ကြွမှုမပြုလုပ် နိုင်စေရန် "နိုင်ငံရေး" ဆိုသည် ကို ထိ

တိလန့်ဖွယ်ရာဖြစ်စေရန် အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးသက်ရောက်စေ မည့် အာရုံ
လွှဲပြောင်းမှုပြုလုပ်ကာ လူထုကို ခြိမ်းခြောက်ထားခြင်းဖြစ်လေသည်။ ။
အမှန်အားဖြင့် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးက မိမိနေထိုင်သည့်
ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် နိုင်ငံ၏ ပြောင်းလဲတိုးတက်မှုကို လိုလားသကဲ့သို့ မိမိ
၏ တိုးတက်မှု ကံကြမ္မာကို မိမိကိုယ်တိုင်
ဖန်တီးတည်ဆောက်ခွင့်ရစေခြင်း သည် သဘာဝက ပေးအပ်သည့် လွ
တ်လပ်ခွင့်ဖြစ်သကဲ့သို့ လူသားတစ်ဦးအဖို့ မိမိကံကြမ္မာကို
ကောင်းစွာပြုပြင် ဖန်တီးခွင့် ရစေနိုင်ခြင်းမှာ သဘာဝက ပေးအပ်ထား
သော အခွင့်အရေးသာလျှင် ဖြစ်လေသည်။ ။ ယင်းမိမိကံကြမ္မာကို ကော
င်းစွာ ပြုပြင်ဖန်တီး တည်ဆောက်ခွင့်ကို မိမိတစ်ဦး တစ်ယောက်အတွ
က်သာမက နိုင်ငံ၏ လူမှုအဖွဲ့အစည်း အသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း မှီတင်းနေ
ထိုင်ကြသူ လူသားအားလုံး တန်းတူညီမျှ ခံစားရရှိနိုင်စေရန် ပါဝင်ဆော
င်ရွက်ခြင်းကို နိုင်ငံရေးဟု ခေါ်ဆို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်နိုင်လေသည်။ ။

ဤသို့ နိုင်ငံ၏ တိုးတက်မှု၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်
သက်ဆိုင်သောအရေးအရာများ သည် နိုင်ငံရေးဖြစ် သကဲ့သို့ ယင်းနိုင်ငံ
၏ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအရေးအရာ ကိစ္စများ နှင့် စပ်လျဉ်းသည့်
သတင်းများကို သိကုံးရေးသားတင်ပြချက်ကို နိုင်ငံရေးသတင်းဟု ခေါ်
ဆိုရမည်ဖြစ်လေသည်။ ။ ယင်းနိုင်ငံရေး သတင်းများ ၌ အကြိုးဝင်သော
ကဏ္ဍပေါင်းများ စွာရှိနေလေသည်။ ။ ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံရေးသည် ဒီမို က
ရေစီနိုင်ငံရေးစနစ်ကို စတင်ကူးပြောင်းစကာလဖြစ်၍ ကူးပြောင်းစကာ
လဟူသည် အလွန်အရေး ပါ အရာရောက်ပြီး လွန်စွာ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး
ရှိမည့် ကာလတစ်ခုလည်း ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ စနစ် တစ်ရပ် အသား
ကျရန် တည်ဆောက်ယူမှုသည် ကာလအားဖြင့် နှစ်ပေါင်းများ စွာ
ကြာမြင့်နိုင်လေ သည်။ ။ အမေရိကန်ကဲ့သို့ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ပ

င် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံရေးစနစ် အခြေခိုင်မာပြီး အသားကျမှုအတွက် နှစ်ပေါင်းတစ်ရာကျော်လုံးလုံး တည်ဆောက်ခဲ့ရလေသည်။ ။ မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ လူမှုအဖွဲ့အစည်းသည် လည်း နောင်နှစ်ပေါင်း (၅၀)ခန့် အချိန်ယူပြီးမှ ဒီမိုကရေစီစနစ်သည် အခြေ ခိုင်မာပြီး လူထုနှင့် အသားကျလာနိုင်ပေသည်။ ။ ဤကြားထဲတွင် နိုင်ငံရေးစနစ်အပြောင်းအလဲကို လက်သင့်ခံခြင်း၊ မခံခြင်းကဲ့သို့သော ဝိရောဓိများ လည်း ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ပေသည်။ ။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံ ရေးသတင်းကို ရေးသားတင်ဆက်ကြမည့် သတင်းသမားများ အဖို့ မှာ မူကား လူထုမီဒီယာ (Mass Media) လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရှေ့တိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အရေးကြီးလေသည်။ ။ အချို့က ဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးဆိုသည်ကိုလည်းကောင်း ဂဃနဏ ကောင်းစွာ မသိရှိ သေးသည့် ပြည်သူလူထုလည်း များ စွာရှိနေနိုင်ပေသေးသည်။ ။ ပြည်သူလူထုက နိုင်ငံရေးအပြောင်း အလဲ၊ စနစ်အပြောင်းအလဲ၊ ဒီမိုကရေစီစနစ် အပြောင်းအလဲများကို မိမိနှင့် မသက်ဆိုင်သကဲ့သို့ တုံ့ထိုဘာဝေ နေထိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ ဤသို့မဖြစ်စေရန်အတွက် လူထုမီဒီယာလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ကြမည့် သတင်းသမားကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များက လူထုသို့ ဒီမိုကရေစီစနစ် အပြောင်း အလဲကို လက်သင့်ခံပြီး ယင်းပြောင်းလဲမှုနှင့် ထပ်တူ ဒီမိုကရေစီစနစ်ခေတ် သတင်းသမားတို့ အနေ ဖြင့် မိမိတို့ ကလည်း ယင်းသမိုင်းရေးကြောင်းအတိုင်း လူထုရှေ့မှ လိုက်ပါစီးမျောနိုင်ကြရန် အထူး လိုအပ်လျက် ရှိနေသော အခါသမယလည်း ဖြစ်လေသည်။ ။

ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးသတင်းကဏ္ဍစုံထဲမှ ဒီမိုကရေစီစနစ်အခြေခိုင်မာပြီး ပြည်သူလူထုမှ အသားကျလိုက်ပါစီးမျောနိုင်ကြရန် သတင်းသမားတို့ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည့် ကာလလည်း ဖြစ်လေသည်။ ။ ဒီမိုက

ရေစီစနစ်ဆိုသည် ကိုပင် သတင်းသမားတို့ အနေနှင့် ဂဃဏနအဓိပ္ပာယ်မသိ၊ မဖွင့်ဆိုနိုင်လျှင် လူထု၏ ရှေ့ဆောင်၊ နိုင်ငံ၏ စတုတ္ထမဏ္ဍိုင်ဖြစ်သော မီဒီယာကဏ္ဍသည် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ဖို့ ရန် အလွန်နှေးကွေးနေပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းသမားတို့ သည် နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး ရာကိစ္စရပ်များ အပြင် ဒီမိုကရေစီရေး ရှေ့တန်းရောက်စေဖို့ တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ လည်း ကြိုးပမ်း အားထုတ်ကြရပေလိမ့်မည်။ သတင်းသမားဟူသည် "သမား" ကျသူ ဖြစ်ရပေလိမ့်မည်။ "သမား" ဟူသော အဓိပ္ပာယ်မှာ အလွန်ကျွမ်းကျင်သောပညာသည် ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုကြလေသည် ။ မိမိ၏ ဗဟု သုတနှင့် စာပေအရေးအသားပေါင်းစပ်ကာ ကျောက်တုံးကိုပင် အရည်ပျော်ကျစေသည့် "ပညာရှင်"မျိုး ဖြစ်နိုင်လေသည် ။ လူထုနှင့် အစိုးရကြား ကြားဝင်စေ့စပ်ပေးသည့် ညှိနှိုင်းပေးသည့် Media (မီဒီယာ) တစ်ပါးဖြစ်လေသည် ။ မီဒီယာဆိုသည် မှာ လူထုဆက်သွယ်ရေးဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို နိုင်သကဲ့သို့ "ကြားလူ"အဖြစ်လည်း အဓိပ္ပာယ်ရလေသည် ။ လူထုနှင့် အစိုးရကြားတွင် ပေါင်းကူး ဆက်သွယ်ပေးသည့် "တာဝန်"ကို ထမ်းဆောင်ရမည့်သူဖြစ်လေသည် ။ "လူထုနှင့် အစိုးရကြား" ဆိုရာတွင် အစိုးရလုပ်ဆောင်ချက်ကို လူထုသိရှိစေရန် တင်ပြပေးရသကဲ့သို့ လူထု၏ လိုလား တောင်းတချက်ကို အစိုးရသိရှိအောင် ပြန်လည်တင်ဆက်ပေးရသည့်တာဝန်ကို အပြန်အလှန် လုပ်ဆောင်ကြရသူများ ဖြစ်လေသည် ။ ထို့ကြောင့် သတင်းသမား (သတင်းထောက်) တို့ ၏ တာဝန် ကို ပေါ့ပေါ့ဆဆမမှတ်ယူစေလိုပေ။ "သတင်းသမား"တာဝန်ကို ပေါ့ပေါ့ဆဆဖြင့် သာမန် ထမင်း စားရေသောက် အလုပ်မျှလောက်သာ အောက်မေ့ပြီး လုပ်ကိုင်ကြပေက နိုင်ငံ၏ စတုတ္ထမဏ္ဍိုင်ကို မယိုင်မလဲအောင် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ကြဉ်းပေးမည်နည်း။ ထို့ကြောင့် သတင်းထောက်တာဝန် ထမ်းဆောင်ကြမည့် ပုဂ္ဂိုလ်မှန်သမျှတို့ သည် ပုပု၊ ရွရွ၊ ကြီးကြီး၊ ငယ်

ငယ် တာဝန်ကို တာဝန်ဟု သတ်မှတ်ကာ တစ်လေးတစ်ပင် ထမ်းဆောင်ကြစေချင်သည်။ ။ လူထုရှေ့ဆောင်၊ အစိုးရ၏ နား၊ မျက်စိသဖွယ်ဖြစ်သော စတုတ္ထမဏ္ဍိုင်ကြီး ခိုင်မာသည် ထက် ခိုင်မာပြီး ဒီမိုကရေစီရေစီးကြောင်းမြစ် ကြီးလည်း အရှိန်အဟုန်ကောင်းစွာ စီးသည် ထက် စီးနိုင်အောင် လူထု၏ နိုင်ငံရေးအမြင်လည်း ကျယ်သည် ထက် ကျယ်လာအောင် သတင်းထောက်တို့ မိမိတို့ စာပေအရေးအသားဖြင့် သီကုံး ရေးသားတင်ဆက်ကာ "နိုင်ငံအရေး ဒို့အရေး" ဟူသော မဏ္ဍိုင်ကို လက်ကိုင်ထား၍ တာဝန် ထမ်းဆောင်ကြရန် တိုက်တွန်းလိုပေသည်။ ။

နိုင်ငံရေးသတင်းကဏ္ဍစုံတွင် နိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးကဏ္ဍစုံ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများကိစ္စ၊ ရွေးကောက်ပွဲ၊ မဲဆွယ်စခန်းရုံးပွဲ၊ ရွေးကောက်ပွဲကိုယ်စားလှယ်တော်များ နိုင်ငံရေး၌ ရှုမြင်သုံးသပ် ကြသည့် လူထု၏ အသံ၊ အစိုးရ၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမူဝါဒ ကြေညာချက်များ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာများ၊ စည်းကမ်းနည်းလမ်းများ၊ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ ဥပဒေပြင်ဆင်ပြောင်းလဲ မှုများ၊ ပြည်သူလူထုလိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းဥပဒေများ၊ ရှောင်ကြဉ်ရမည့်ကိစ္စရပ်များ၊ ပြည်သူ့နီတိ များ လောကနီတိများ၊ ယခင်က ရှိနှင့်ခဲ့သော သမိုင်းရေးဆိုင်ရာ နောက်ခံများ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ရှေး ယခင်က လူပုဂ္ဂိုလ်တို့ ၏ ကျင့်သုံးဖော်ဆောင်ခဲ့သော ခေတ်စနစ်များ ၎င်းတို့ ၏ သံဝေဂယူဖွယ်၊ ရှောင်ကြဉ်ဖွယ်တို့ အပြင် အတုယူလိုက်နာ စံပြယူစရာများ ဟူ၍ နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍစုံတို့ ပါဝင်ကြလေသည်။ ။ ထို့အပြင် ယခုခေတ်ကာလ၌ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်နေသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ ၏ အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ်ကာလတို့ ၌ ရှိခဲ့သည့်၊ ရှိနေမည့်၊ ရှိလာမည့်၊ အချက်အလက်တို့ ကို ဝေဖန်သုံးသပ် ထင်မြင်ချက်ပေးခြင်းများ သည် လည်း နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ သတင်းများကဏ္ဍ

၌ အကျုံးဝင်လျက်ရှိလေ သည် ။ ဤကဏ္ဍစုံတို့ မှ ကောင်းနိုးရာရာတို့ ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြကြရမည်မှာ သတင်းသမား (သတင်းထောက်) တို့ ၏ တာဝန်ဝတ္တရားဖြစ်လေသည် ။

ယနေ့ခေတ်သည် ဒီမိုကရေစီခေတ်နှင့် လျော်ညီစွာ သတင်းသမား တို့ သည် ကား လူထုရှေ့မှ ဦးဆောင်လျက် လူထုတို့ သိသင့်သိထိုက်သော နိုင်ငံရေးရာ ကိစ္စမှန်သမျှကို မခြင်းမချန် ဖော်ထုတ် တင်ပြရမည့် တာဝန်သည် လည်း ပခုံးနှစ်ဖက်ပေါ်တွင် တည်နေလေသည် ။ သတင်းသမားတို့ သည် နံနက်မျက်စိနှစ်လုံးဖွင့်ပြီး အိပ်ရာမှ ထသည် နှင့် မျက်နှာသစ်၊ သွားတိုက်မပြုလုပ်ခင်ကပင် "ငါဒီနေ့ လူထုအတွက် ဘာ ထူးခြားသတင်းများ ရေးသားတင်ပြရမည်လဲ"ဟူသော အတွေးဖြင့် တွေးရင်း တစ်နေ့တာ ဘဝကို မျက်နှာစာသစ်ဖွင့်လှစ်၍ နိုးထသင့်လေ သည် ။ လူထုအတွက် သမိုင်းစာမျက်နှာ သစ်တစ်ရပ် စိုက်ထူပေးရန်အ တွက် အထက်ဖော်ပြခဲ့သည့် နိုင်ငံရေး၊ သတင်းကဏ္ဍစုံထဲမှ တစ်ခုခုကို ရေးသားဖော်ပြရန် လုပ်ငန်းခွင် (သတင်းစာတိုက်/ဂျာနယ်တိုက်) သို့ ရောက်ရှိပြီး အယ်ဒီတာနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးအကြံဉာဏ်ယူ၍ တစ်နေ့ တာအတွက် သတင်းလိုက်၊ သတင်းရေးပြီး မိမိ၏ တာဝန် ကို ထမ်းဆောင်ကြရပေလိမ့်မည်။

၂။ စီးပွားရေးသတင်း

စီးပွားရေးသတင်းဆိုသည် မှာ နိုင်ငံအတွင်း နေ့စဉ်လူသားတို့ ရော င်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း နှင့် သက်ဆိုင်သော သတင်းမျိုးဖြစ်လေသည် ။ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားရာ၌ နယ်ပယ်အသီးသီး ရှိကြ လေသည် ။ စီးပွားရေးကဏ္ဍတွင် အဓိကအားဖြင့် နယ်ပယ်နှစ်ရပ်ရှိလေသည် ။ ကုန်

စည်ထုတ်လုပ် ရောင်းဝယ်ခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အခကြေးငွေယူ၍ ရောင်းဝယ်ခြင်း နှစ်မျိုးရှိလေသည်။ ။ ကုန်စည်ထုတ်လုပ်ရောင်းဝယ်ရာ၌ လူတို့ ၏ မရှိမဖြစ် နေ့စဉ်လိုအပ်သော အခြေခံစားသောက်ကုန် ပစ္စည်းများမှ သည် လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ ၊ အလှကုန်ပစ္စည်းများ ဇိမ်ခံပစ္စည်းများ ဟူ၍ ရှိလေသည်။ ။ ဝန်ဆောင်မှုများကို ရောင်းဝယ်ရာ၌ အခြေခံကျသော ငွေကြေးလည်ပတ်မှုရှိသော ဘဏ်လုပ်ငန်းများ မှ သည် လူတို့ အတွက် အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရေး၊ ပညာသင်ကြားရေး၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ပေးမှု များ အထိ ပါဝင်လေသည်။ ။ ယင်းကဏ္ဍစုံ၌ ပါဝင်သော လုပ်ငန်းအသီးသီးကို စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဟု သတ်မှတ်ကြလေသည်။ ။ ယင်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်း နယ်ပယ်အသီးသီးတို့ မှ ကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီအလိုက် ပေါ်ပေါက်လာသည့် သတင်းမျိုးကို စီးပွားရေးသတင်းဟု ခေါ်ဆိုကြလေသည်။ ။ ယင်းစီးပွားရေး သတင်းအမျိုးမျိုးကို သတင်းထောက်တို့ သည် စုံစမ်းရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး လူထုသိရှိနိုင်ရန် တင်ပြကြ ရလေသည်။ ။ ယင်းစီးပွားရေးသတင်းအမျိုးမျိုးကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်တင်ပြကြသည့် လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်သည့် သတင်းထောက်မျိုးကို စီးပွားရေးသတင်းထောက်ဟု သတ်မှတ်ခေါ်ဆိုကြလေသည်။ ။

စီးပွားရေးသတင်းထောက်တို့ ၏ တာဝန်မှာ နိုင်ငံအချင်းချင်း စီးပွားရေးအရ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ကြခြင်း၊ ကုမ္ပဏီများမှ ကုန်ပစ္စည်းအသစ်ထုတ်လုပ်၍ ဈေးကွက်တင်ရောင်းချမှု သတင်း၊ ကုမ္ပဏီအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကာ နိုင်ငံအတွင်း အခြားသောကဏ္ဍများ ၌ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုသတင်း၊ စီးပွားရေးအင်အားစုတို့ က ဖိတ်ခေါ်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ရှယ်ယာဈေးကွက် သတင်း၊ ကုန်ပစ္စည်းမိတ်ဆက် တင်သွင်းမှုသတင်း၊ ကုန်ပစ္စည်းများ အသစ်ထုတ်လုပ်၍ နိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့ရောင်းချမှုသတင်း၊ နှစ်အလိုက် တိုးတက်လာသည့် နိုင်ငံတော်၏

စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုသတင်း၊ ပြည်တွင်း၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်နိုင်မည့် ရေ၊ မြေ သဘာဝစနစ်တို့ ၏ သယံဇာတရေးရာ အရင်းအမြစ်များ အကြောင်းတို့ ကို သီးသန့်ရေးသားဖော်ပြမှုသတင်း၊ ကမ္ဘာလှည့်ခရီး သွားများအား ဆွဲဆောင်စည်းရုံးသိမ်းသွင်းနိုင်စေမည့် (Eco-tourism) (အီကိုတိုရစ်ဇင်) ခေါ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သက်ဆိုင်သော ခရီးသွားနယ်မြေများ အကြောင်းကို မိတ်ဆက်တင်ပြခြင်း လုပ်ငန်းတို့ လည်း ပါဝင်လေသည်။ ။ ပြည်သူများ အသုံးပြုမှု လွယ်ကူစေရန် ခေတ်မီနည်းပညာရပ် များ ဖြင့် ပြုပြင်ဖန်တီး ထုတ်လုပ်ထားသည့်ပစ္စည်း မိတ်ဆက်ပွဲမျိုး အပါအဝင် စီးပွားရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းများကို စုဆောင်းရယူတင်ပြခြင်းမျိုး ဖြစ်လေသည်။ ။ ယင်းစီးပွားရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းမျိုးစုံကိုလည်း သတင်းစာ/ဂျာနယ်များ ၌ နေ့စဉ်လူထုသိရှိစေရန် တင်ပြခြင်း ကို စီးပွားရေးသတင်းဟု ခေါ်ဆိုလေသည်။ ။

၃။ လူမှုရေးသတင်း

လူမှုရေးဆိုသည် မှာ လူသားတို့ အချင်းချင်း ရောနှောပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြခြင်းကို လူမှုရေး ဟု ခေါ်ဆိုလေသည်။ ။ လူသားတို့ အချင်းချင်း ရောနှောပေါင်းသင်း ဆက်ဆံကြရာမှ ပေါ်ပေါက်လာ သော အဖွဲ့အစည်းများ အသင်းအဖွဲ့များ ဆိုင်ရာတို့ ၏ အဖြစ်အပျက်၊ အကြောင်းအရာတို့ ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြသော သတင်းကို လူမှုရေးသတင်းဟု ခေါ်ဆိုကြလေသည်။ ။ လူသားတို့ သည် နေ့စဉ် နှင့်အမျှ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားပေါင်းသင်း ဆက်ဆံနေထိုင်လုပ်ကိုင်ကြရသဖြင့် အဖြစ်အပျက်ပေါင်းစုံ၊ အကြောင်းအရာပေါင်းစုံတို့ ပါဝင်ပတ်သက်နေကြရလိမ့်မ

ည်ဖြစ်သည်။ ။ ယင်းအဖြစ်အပျက်၊ အကြောင်းအရာတို့ ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြကြသည့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြသူတို့ ကို လူမှုရေးသတင်း ထောက်ဟု ခေါ်လေသည်။ ။ လူမှုရေးဆိုသည့်နယ်ပယ်မှာ များစွာကြီးမားကျယ်ပြန့်လေသည်။ ။ လူမှုရေးကဏ္ဍ၌ အမျိုးအမည်သတ်မှတ်ချက်များ အများ အပြား ပါဝင်ကြလေသည်။ ။ ယင်းကဏ္ဍ များမှာ လူတစ်ဦးချင်းစီမှ သည် လူထုတစ်ရပ်လုံးကြား၌ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း စဉ်လာနှင့် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ အနုပညာရပ်ဆိုင်ရာ၊ သုခုမဆိုင်ရာများ၊ အားကစားနှင့် သာမန် နာမည်ဆိုင်ရာ၊ အပန်းဖြေပျော်ရွှင်မှုဆိုင်ရာ အပါအဝင် အမှုအခင်းနှင့် ဘေးရန်အန္တရာယ်တို့ ကအစ ပါဝင်နိုင်လေသည်။ ။ လူမှုရေးကို အလွယ်အမိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရလျှင် လူသားများ နှင့် သက်ဆိုင်သော အရေးအရာကိစ္စမှန်သမျှကို လူမှုရေးကဏ္ဍအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်လေသည်။ ။ ထို့ကြောင့် လူမှုရေးကဏ္ဍ အတွက် သတင်းရေးသားသီကုံးမည့်သူသည် များ မြောင်လှစွာသော လူမှုရေးနယ်ပယ် အသီးသီး အတွက် အုတ်တစ်ချပ် သဲတစ်ပွင့်အဖြစ် ပါဝင်သတင်းရေးသားနိုင်ကြမည်သာ ဖြစ်လေသည်။ ။

အထက်ဖော်ပြခဲ့သည့် လူမှုရေးကဏ္ဍစုံများ အတွင်း သတင်းရေးသားလိုသူများ သည် မိမိ အားသန်စိတ်ပါရာ ကဏ္ဍတစ်ခုချင်းစီအတွက်ဖြစ်စေ၊ အလျဉ်းသင့်ရာ၊ ကဏ္ဍများ အလိုက်ဖြစ်စေ ရှုထောင့်တစ်ခုကို ပုံဖော်၍ တစ်ကဏ္ဍစီသတ်သတ်ပြုကာ သတင်းရေးသားတင်ဆက်နိုင်လေသည်။ ။ များ မြောင်လှစွာသော လူမှုရေးရှုထောင့်စုံကို ရေးသားနိုင်ရန်မှာ ကား သမုဒ္ဒရာကြမ်းပြင်အောက်မှ သဲမှုန့်တစ်ပွင့်ကို ရေးရသကဲ့သို့ပင်ဟု နှိုင်းဆနိုင်လေမည်။

ထို့ကြောင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ သတင်းရေးသားတင်ပြမည့် သတင်းထောက် တစ်ဦးအဖို့ မှာ မူ ကား စာရေးသူဖော်ပြထားသည့် လူမှုရေးက

ဣဉ္ဇရာများ ထဲမှ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ ထုံးစံ၊ ပညာ
ရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အနုပညာ၊ သာမန်နာမူ၊ အမှုအခင်း၊ ထိခိုက်မှုနှင့် အား
ကစား စသည့် နယ်ပယ်တစ်ခုခုကို ဇောက်ချ၍ မိမိအားသန်ရာအလိုက်
သတင်းလိုက်ကာ သတင်းရေးသားတင် ဆက်နိုင်ပေသည်။ ။

၄။ စစ်မက်ဖြစ်ပွားမှုသတင်း

ဤကဏ္ဍ၌ သတင်းရေးသားတင်ဆက်လိုသူတို့ သည် မိမိကိုယ်ကို စွ
န့်လွှတ်အနစ်နာခံကာ စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသည့် နေရာသို့ ကိုယ်တိုင် တို
က်ရိုက်သွားရောက်ကာ သတင်းယူကြရသည့် လုပ်ငန်းဖြစ်လေသည်။ ။
ဤသို့ သွားရောက်စဉ် မိမိသည် အချိန်မရွေး အသက်စွန့်လွှတ်
ပေးဆပ်ကြရ မည်ကို သတိပြုသင့်ကြလေသည်။ ။ စစ်ပွဲတစ်ရပ် ဖြစ်ပွား
နေကြသည် ဆိုသည် မှာ အမှန်တရားဟူသည် မရှိနိုင်ပေ။ မေတ္တာ၊ ကရု
ဏာဟူသည် မှာ လည်း မရှိနိုင်သည့် နေရာဖြစ်နေလေသည်။ ။
စစ်မက်ဖြစ်ပွား မှုသတင်းကို အမှန်အကန်ရရှိနိုင်သည့် နေရာမှာ လည်း
စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသည့် စစ်မြေပြင်ကဲ့သို့သော နေရာမျိုးသာ ဖြစ်လိမ့်မ
ည်ပင်။ ။ ထို့ကြောင့် စစ်မြေပြင်၌ တိုက်ပွဲဆင်နေကြသော စစ်သားများ န
ည်းတူ စစ်မက်ဖြစ်ပွားမှုသတင်း ရယူမည့် စစ်သတင်းထောက်များ လ
ည်း အသက်စွန့်လွှတ်ရမည်ဟူသော စိတ်ကို ခံယူနိုင်မှ စစ်မြေပြင်သတ
င်း ရယူနိုင်မည်ဖြစ်လေသည်။ ။ စစ်ပွဲဖြစ်ပွားနေသည် ကား အဝေး တစ်
နေရာ၊ စစ်သတင်း ရေးသားတင်ပြနေသည် ကား ငြိမ်းချမ်းသည့် မြို့ပြ
ကဲ့သို့ နေရာဖြစ်နေ၍ ကား ယုတ္တိယုတ္တန် မရှိနိုင်ပေ။ ။ ထို့ကြောင့် စစ်သ
တင်းယူမည့် စစ်သတင်းထောက်တစ်ယောက်အဖို့ မိမိ အသက်ကို မစွန့်
လွှတ်နိုင်၊ စစ်ပွဲအတွင်းဝင်ရောက်ရန် ခဲယဉ်းနေလျှင် စစ်သတင်း ရေး

သားတင်ပြရန် လိုအပ်မည် မထင်ပေ။

စစ်သတင်းထောက် တာဝန်ထမ်းဆောင်မည့် သတင်းသမားသည် စစ်မြေပြင်၌ သတင်းယူ နည်း နည်းပညာကို သီးသန့် သင်ကြားလေ့ကျင့်ထားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ စစ်မြေပြင် အကြောင်း မကျွမ်းကျင်၊ မသိရှိဘဲ စစ်မြေပြင်သတင်း သွားရောက်ယူမည်ဆိုလျှင် အလဟဿ မိမိအသက်ကို တန်ဖိုးမထားရာ ရောက်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် စစ်မြေပြင် သတင်းရယူမည့် သတင်း ထောက်ဟူသည် စစ်မြေပြင်နှင့် စစ်ပညာအကြောင်းကို သင့်တင့်သလောက် သိရှိတတ်ကျွမ်းထားရမည်ဖြစ်လေသည်။ သို့မှသာ ကျည်ဆံများကြား၊ အမြောက်ဆံများကြား၌ ပြေးလွှားလှုပ်ရှားရှောင် တိမ်းကားဖြင့် သတင်းယူ၊ သတင်းပို့နိုင်မည်ဖြစ်လေသည်။

အနည်းဆုံးတော့ စစ်မက်ဖြစ်ပွားရာနေရာ အနီးအနား၌ နေ၍ မိမိမြင်တွေ့ကြားသိနေရသော နှစ်ဖက်စစ်သားများ ကျဆုံးမှု၊ စစ်ရေးသာမှု၊ နာမှု၊ ထိခိုက်ကျဆုံးမှု၊ စသည့် အခြေအနေများကို ပြေးလွှားရှောင်တိမ်း ပုန်းလျှိုးကာ သတင်းအကြမ်းရေးသား၊ တယ်လီဖုန်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ကြေးနန်း သတင်းစာလွှာဖြင့် ဖြစ်စေ မိမိတာဝန်ထမ်းဆောင်သည့် သတင်းစာတိုက်၊ ဂျာနယ်တိုက်များ သို့ ဆက်သွယ်ကာ သတင်းပေးပို့နိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။

စစ်မြေပြင်တွင် ပါဝင်၍ တိုက်ပွဲဆင်နွှဲနေကြရသော နှစ်ဖက်စစ်သားများ သည် ဒေါသ၊ မောဟ များ ဖုံးလွှမ်းကာ မိမိအသက်ကိုပင် ပဓာနမထားဘဲ ကိုယ်နှေးလျှင် ကိုယ်သေ၊ သူနှေးလျှင် သူသေဟူသော စစ်သွေးစစ်မာန်များ ဟု နိုးဟု နိုးထနေကြချိန်တွင် မည်သည့်စစ်သတင်းထောက်၏ အသက်ကို မူ အာမခံချက်ပေးကာ ကာကွယ်ပေးပါမည်ဟု ကတိ

ပေးနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် အလွန် ရဲရင့်ကာ စစ်မြေပြင်အတွေးအကြံရှိသည့် အချို့သော နိုင်ငံများမှ စစ်သတင်းထောက်များ ပင် နှစ်ဖက် စစ်သားများကြား၌ အသက်ပေးသွားကြရသည် လည်း အများအပြားရှိနေကြလေသည် ။ ထို့ကြောင့် စစ်သတင်းယူမည့် စစ်သတင်းထောက်များ အဖို့ စစ်မြေပြင်နှင့် စစ်ပညာအကြောင်းကို သိရှိနားလည်တတ်ကျွမ်းထားသင့်လေသည် ။ သို့မှ သာ စစ်မြေပြင်အတွင်း သွားလာ လှုပ်ရှားရင်း စစ်သတင်းကို ခိုင်မာတိကျစွာ သတင်းယူ၊ သတင်းရေးကာ ပြည်သူများ သို့ တင်ပြနိုင်ကြလိမ့်မည်ဖြစ်လေသည် ။

သို့သော် ယနေ့ခေတ်ကဲ့သို့ အင်တာနက်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးချနိုင်ကြသည့် ခေတ် မျိုးတွင် အင်တာနက်မှ ရရှိသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စစ်သတင်းများကို ကိုယ်တိုင်ကြားသိ ဖတ်မှတ် နိုင်ကြပြီဖြစ်လေသည် ။ သို့သော် အင်တာနက်နှင့် ရုပ်သံမီဒီယာလိုင်းများမှ တစ်ဆင့် မြင်တွေ့ကြားသိ နေရသော စစ်မြေပြင်သတင်း၊ စစ်မက်ဖြစ်ပွားမှုသတင်းများမှာ စွန့်လွှတ်စွန့်စားကြသော အပြည် ပြည်မှ စစ်သတင်းထောက်တို့ ၏ ရေးသားရိုက်ကူးတင်ဆက်မှုကြောင့်ပင် မဟုတ်ပါလော။ ဤသို့ ရေးသားရိုက်ကူးတင်ဆက်နေသည့် စစ်သတင်းများ ၏ အခြေခံအကြောင်းတရားမှာ စစ်မြေပြင်၌ မကြောက်မရွံ့ ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင်ဖြင့် သတင်းယူ၊ သတင်းပို့ကာ တင်ဆက်ပေးနေကြသည့် လေးစားဂုဏ်ယူဖွယ်ကောင်းသော စစ်သတင်းထောက်တို့ ၏ ကျေးဇူးကြောင့်ပင် ဖြစ်လေသည် ။ ထို့ကြောင့် စစ်သတင်းအရပ်ရပ်ကို တင်ဆက်လိုသူတို့ သည် လည်း လူထုဆက်သွယ်ရေး မီဒီယာ လောက၌ မရှိမဖြစ်လိုအပ်နေလေသည် ။ စစ်မက်ဖြစ်ပွားခြင်းဖြင့် မည်သူမည်သူ့ကိုမျှ အကျိုးမပြုစေ ကြောင်းကို ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးသိရှိကာ သံဝေဂယူ၍ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ တရားလွှမ်းမိုးကာ ငြိမ်းချမ်းသာယာသော လောကလူ

ဘောင် တည်ဆောက်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ပြည်သူတို့ ၏ နှလုံးစိတ် ဝမ်းတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးတရားများ ဖြစ်တည် ပေါ်ပေါက်လာစေဖို့ ဟူသော အသိတရား၊ အမှန်တရား များ ပေးစွမ်းနိုင်မည့် စစ်သတင်းထောက်များကို လိုအပ်နေသည် ကား အမှန်ပင်ဖြစ်တော့သည်။ ။

၅။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာသတင်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဟူသည် မှာ လူတို့ နေထိုင်ကြသည့် လောကကို သတ္တလောကဟု ခေါ်ဆို လေသည်။ သတ္တလောကဆိုသည် မှာ ကား လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ အပင်၊ တောတောင်ရေမြေလေတို့ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ပတ်သက်ဆက်စပ်နေခြင်းကို ခေါ်ဆိုလေသည်။ ။ လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ အပင်တို့ အသက်ရှင်ရပ်တည် နေထိုင်နိုင်ကြစေရန်၊ ရေ၊ မြေ၊ လေက ဖန်တီးတည်ဆောက်ပေးနေလေသည်။ ။ ယင်း၊ ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ တောတောင်တို့ အတွင်း၌ လူ၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် အပင်တို့ ကို နေထိုင်အသက်ရှင်ရပ်တည်ခွင့်ပေးခြင်း အခြေအနေကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဟု ခေါ်ဆိုကြလေသည်။ ။ လူသားတို့ အပြင် တိရစ္ဆာန်နှင့် အပင် တို့ ရပ်တည်နေထိုင်ခွင့်ပေးသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၏ အကြောင်းတရားအကြောင်းကို ရေးသား တင်ပြကြသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းရေးသားသူ (သို့) သတင်းသမား (သတင်းထောက်) ဟု ခေါ်ဆိုလေသည်။ ။ လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ အပင်တို့ ကို ပျက်စီးသေကြစေနိုင်သော သဘာဝတရားမှ ပျက်ဆီးပေးနိုင်သည့် အကြောင်းတရား (၃)ပါး ရှိလေသည်။ ။ ယင်းအကြောင်း တရား (၃)ပါး မှာ ၊ ရေ၊ မီး၊ လေဟူသော ပျက်ဆီးနိုင်မှု စွမ်းပကားကြီးမားသည့် သဘာဝဘေး အန္တရာယ် (၃)မျိုး ရှိလေသည်။ ။ ယင်းသဘာဝဘေးအန္တရာ

ယ် (၃)ပါးကြောင့် သတ္တလောက၌ အသက် ရှင်ရပ်တည်နေနိုင်ကြသော လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ အပင်တို့ သည် လည်း နေ့ချင်းညချင်း၌ပင် ပျောက်ကွယ် သွားစေနိုင်လေသည်။ ။ ထို့ကြောင့် လူ၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် အပင်တို့ ကို အန္တရာယ်ပြုနိုင်သည့် ရေ၊ မီး၊ လေ တည်းဟူသော အန္တရာယ် (၃)ပါးအကြောင်း ကို အထူးပြု၍ ရေးသားတင်ပြနိုင်မည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းထောက်များ လည်း များစွာလိုအပ်လျက်ရှိနေပေသေးသည်။ ။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းကဏ္ဍ နယ်ပယ်အသီးသီး ခြုံငုံရေးသားပြရလျှင် ရေဘေး၊ မီးဘေး၊ လေဘေး၊ ငလျင်ဘေး၊ မီးတောင်ပေါက်ကွဲမှုဘေး၊ စကြဝဠာအတွင်းရှိ ဂြိုဟ်အချင်းချင်း၊ ထိခိုက်ပျက်စီးမှု၊ ဥက္ကာပျံများကျရောက်မှုဘေးဟူ၍ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အချင်းချင်း ဖျက်ဆီးမှု၊ ပျက်စီးမှုသတင်းများ ပါဝင်ကြလေသည်။ ။ ထို့အပြင် ယနေ့အချိန်အခါ၌ လူတို့ ဖန်တီး ထုတ်လုပ်ကြသော ဓာတုဆိုင်ရာလက်နက်များ ၊ ဇီဝဆိုင်ရာ လက်နက်များ ၊ အဏုမြူဆိုင်ရာ လက်နက်များ ၊ နျူးကလီးယားဆိုင်ရာ လက်နက်များ သည် လည်း လူနှင့် လူပတ်ဝန်းကျင်ကို လည်းကောင်း၊ လူသားတို့ နေထိုင်ရာ ကမ္ဘာကြီးကိုလည်းကောင်း ခြိမ်းခြောက်စပြုနေသော သဘာဝ ဆိုင်ရာ အဖျက်ဘေးကြီးများ ဖြစ်နေကြလေပြီဖြစ်သည်။ ။

ယင်းသဘာဝဘေးဆိုးများ ကျရောက်လာနိုင်မည့်အရေးကို အမြဲမျှော်တွေးပြီးအချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီ လူသားတို့ သိရှိနိုင်အောင် သတင်းရေးသားတင်ပြကြရန် လိုအပ်နေလေသည်။ ။ ဤသို့ လေ့လာစောင့်ကြည့်ကာ လူသားတို့ ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန် သတိပေးဖော်ပြကြရန်လည်း နေ့စဉ်နှင့် အမျှ အားထုတ်ကြိုးပမ်းကြရန် လိုအပ်လေသည်။ ။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ရေရှည်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ကြမည့် နည်းပညာရပ်များကို လည်း ဖော်ထုတ်တင်ပြကြရန် လိုအပ်နေလေသည်။ ။ ဤသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ကာကွယ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်ကို တစ်ဦးကောင်း တစ်ယောက်ကောင်း လုပ်ကိုင်ရန် မဖြစ်နိုင် ချေ့ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးအပါအဝင်နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်သည့် အစိုးရမှ ဦးဆောင်ကာ တစ်ကမ္ဘာလုံး အတိုင်းအတာ တစ်ရပ်အနေဖြင့် ကြိုးပမ်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှ သာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ရေရှည် တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်မည်ဖြစ်လေသည်။ ။ ဤသို့ သဘာဝ ပတ်ဝန်း ကျင်ကို ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး ပဏာမမျိုးသည့် အသိပညာရပ်ကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အထူးပြုလေ့လာစောင့်ကြည့်ပြီး ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးမှ သည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူသားမျိုးနွယ်တစ်ရပ်လုံးက သတိပြုနိုးကြားလာစေရန် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်း များ ရေးသားတင်ပြကြမည့် စာရေးဆရာမှ သည် သတင်းသမား (သတင်းထောက်)များ အထိ တာဝန် ယူဆောင်ရွက်ပေးကြရလိမ့်မည်ဖြစ်ပေသည်။ ။

ထို့ကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းရေးသားတင်ပြကြမည့် သတင်းသမားများ အဖို့ ကမ္ဘာကြီး၏ ကြီးလေးသော တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရမည့်နည်းတူ မိမိကိုယ်တိုင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အကြောင်းကို နှံ့နှံ့စပ်စပ်လေ့လာထားရှိကြဖို့ လိုအပ်လေသည်။ ။ မိမိတို့ လေ့လာထားကြ သည့် သဘာဝဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ပြည်သူများ ဗဟု သုတရရှိပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်လိုသော စိတ်များ တဖွားဖွား ပေါ်ပေါက်လာစေသည် အထိ နိုးကြားလာကြ အောင် စည်းရုံးရေးသား တင်ဆက်ကြရမည်ဖြစ်လေသည်။ ။

၆။ သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာဆိုင်ရာသတင်း

သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာကဏ္ဍတွင် စက်မှုနည်းပညာ၊ လျှပ်စစ်နည်းပညာနှင့် အီလက်ထရောနစ်ဆိုင်ရာ နည်းပညာရပ်များ ပါဝင်လေသည်။ ။ ယင်းနည်းပညာရပ်များ ဆိုင်ရာ ဖော်ထုတ် ရေးသားတင်ပြသော သတင်းသမားကို သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ သတင်းထောက်ဟု ခေါ်ဆိုလေသည်။ ။ ဤကဏ္ဍ၌ အသေးစားလက်ကိုင်ဖုန်းတစ်လုံးမှ သည် ဆက်သွယ်သွားလာနိုင်သည့် လေယာဉ် ပျံကြီးအထိ ပါဝင်မည်။ သင်္ဘောကြီးတစ်စီးအထိ၊ အာကာသ၌ သွားလာနေသည့် အာကာသယာဉ်ပျံ အထိ ပါဝင်လေသည်။ ။

ယင်းသိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုအဆင့်ဆင့်၊ ပြည်သူလူထုသုံးစွဲနိုင်အောင် ထုတ်လုပ်ရောင်းချမှုအဆင့်ဆင့်တို့ ကို ပြည်သူများ အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီသိရှိနိုင်စေရန် အလို့ငှာ ရေးသားတင်ပြကြရမည်ဖြစ်လေသည်။ ။ ထို့အပြင် အံ့ဩထူးဆန်းဖွယ်ဖြစ်သော သိပ္ပံပညာရပ် အသီးသီးများ အတွင်းမှ ဆေးပညာရပ်များကိုလည်းကောင်း၊ လူသားတို့ အတွက် အကျိုးရှိမှုနှင့် အကျိုးဆုတ်ယုတ်မှု အတိုင်းအတာပမာဏ နှိုင်းဆဖော်ပြသည့် သတင်းများလည်း ရေးသားဖော်ပြကြ ရမည်ဖြစ်လေသည်။ ။ ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ကုန်ပစ္စည်းများ တီထွင်ထုတ်လုပ်သကဲ့သို့ ယင်းတီထွင် ထုတ်လုပ်မှုကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သော ဆိုးကျိုးများကိုလည်း ပြည်သူများ သတိထားရှောင်ကြဉ် နိုင်စေရန် အသိပေး ရေးသားတင်ပြပေးကြရမည်ဖြစ်လေသည်။ ။